

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

неприємності управління і контролю, ще більше вона не хоче брати на себе зобов'язання, що витікають із довгострокових установок і угод.

Література

1. Richardson A. Participation. London: Routledge & Kegan Paul, 1983. 160 p.
2. Яницкий О.Н. Развитие экологических движений на западе и востоке Европы // Социологические исследования. 1992. № 1. С. 32–39.
3. Ковалев В.В. Экономический словарь: экономические термины и экономический сленг: 3000 слов. Ростов-на-Дону: Феникс, 2009. 283 с.

МОЛОДЬ У ФОКУСІ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Іванов Є. В. канд. істор. наук, доцент, Сьонмез Кьокхан студент (Туреччина)
Одеська національна академія харчових технологій

Характерною ознакою процесу українського державотворення за часів незалежності стало те, що воно відбувалося в умовах світу, що мав еволюційний характер і розпочався в кінці ХХ ст. в період загальної кризи світової комуністичної системи. Система, збудована більшовиками, вичерпала свій ресурс. В ХХ ст. декілька моделей соціального управління послідовно змінили одна одну, при чому на ранньому етапі розвитку радянського суспільства утвердились жорстко-детерміністські механізми соціального управління. Основною тенденцією управлінської соціодинаміки було поступове ослаблення елементів жорсткого управління і посилення вірогіднісно-детерміністської моделі. Будь-які трансформації соціальних інститутів в суспільстві несли для молоді певні ризики, що трансформувались в небезпечні прояви некерованості: злочинність, падіння життєвого рівня населення і т. д.

Досвід ХХ – початку ХХІ ст. довів, що керівники держави за допомогою відповідних функцій соціального управління могли стимулювати молодь, що мало здатність до самопідтримання, культивувати позитивні і послаблювати негативні процеси. Таке керівництво ближче до садівництва і виховання, ніж до інженерної практики. Однак потрясіння в суспільному бутті та суспільній свідомості на рубежі двох тисячоліть набрали іншого характеру, вони стали швидкими, малопередбачуваними, глобальними.

5 грудня 1991 р. на засідання Верховної Ради України Л. М. Кравчук прийняв присягу Президента України. За роки його правління економіка була відкинута на багато років назад, більшість економічних показників зменшились, впало виробництво товарів народного вжитку. Шокові реформи не призвели до швидкого оздоровлення економічного організму. Філософія соціального управління і теорія дисфункції системи соціального управління може дати відповідь на питання, чому так сталося.

В Україні швидко вибудовувалась нова модель соціальності і відповідної системи управління молоддю. Її аттрактори отримали нові якості. Діяльнісний можна охарактеризувати як нічим не обмежене прагнення до матеріального добробуту, благополуччя і багатства, яке демонстрували не тільки «владу імущі», а й пересічні громадяни. Справа в тому, що новий політичний дискурс, що склався в Україні після 1991 р. не передбачав пошуку вирішення гайдеггеріанської проблеми онтологічного розрізнення сущого і буття. В марксистсько-ленінській

парадигмі це питання було вирішено шляхом ототожнення буття з матерією. На цьому положенні і базувалась вся практика державного будівництва в СРСР. Логічно було б припустити, що в нових умовах буде зроблено ревізію філософського спадку комуністичної доби, в тому числі і філософії соціального управління, однак, замість цього влада взялася до швидкої розбудови своїх органів, змагань за визнання на дипломатичній арені і економічних експериментів. Лише згодом виявилось, що без філософського підґрунтя нормальний розвиток країни неможливий, а логіку подій в державі та за її межами досягнути неймовірно важко. Масами і елітою були практично втрачені інструменти аналізу причинно-наслідкових зв'язків, в політиці і державотворенні почалося еклектичне нагромадження різноманітних концепцій, теорій, які в основному були механічно перенесені на український ґрунт з західної філософії і політології.

Функція осягання в Україні часів Незалежності була реалізована досить суперечливо. З одного боку, розвивались могутні наукові інституції та чимало вчених і експертів, які адекватно оцінюють реалії країни. З іншого – політикум практично не використовував наявний науково-експертний потенціал у практиці соціального управління. Оригінальні ідеї, концепції, теорії залишаються не затребувані адміністративними органами, політичними силами країни.

Проблему «належного» для молоді було обіграно за допомогою ідеологічних інструментів, які залишились від комуністичної епохи. В Конституції України і в інших документах просто було записано, що наша країна є демократичною, правовою, соціальною і т. д. Зовсім не бралось до уваги те, що для побудови справді демократичного ладу необхідні серйозні зусилля і не один десяток років. Чинницька піраміда почала роботу щодо переконання суспільства в тому, що «в нас уже існує демократія». Ідеологічна машина запустила свій маховик, державні посадовці усюди почали підкреслювати свою прихильність до демократичних цінностей, хоча, майже всі демократичні процедури дуже скоро стали формальними. В такий спосіб поняття «демократія» було спотворене, а у суспільства зникло бачення перспективи. Зовсім незрозуміло стало, куди треба рухатись, чого прагнути, якщо ми вже живемо в «демократичній» державі. Отже, проблема належного була знята з порядку денного в масштабі великого українського суспільства.

Однак, вона «вистрілила» в масштабі мікросоціуму. Тут якраз все виявилось напрочуд просто і логічно, коли головним імперативом багатьох молодих людей стало збагачення. Якщо ми врахуємо, що державні структури склались з людей, що на початку 90-х рр. активно почали рухатись в напрямку досягнення добробуту за рахунок нехтування інтересами цілого суспільства, то все стає на свої місця. Державно-політична еліта вибудовувала лад, в якому всіма перевагами капіталізму можна було користуватись лише їй, а іншим громадянам рекомендували «затягнути паски». На нашу думку, в якості системного концепту управління в українському суспільстві 1991-2017 рр. було обрано розгортання потенціалу олігархічної економіки на основі «економіки бідності» та бюрократичного корпоративізму. Стратегічне планування як функція системи соціального управління в Україні, на жаль, фактично відсутня і до сьогодні.

Керівники країни не спромоглися за майже четверть століття створити гідний образ майбутнього країни, запропонувати громадянам гідну стратегію розвитку держави. Очевидно, що коріння проблеми полягає в неефективній політичній системі та серйозному збої процесу інтенсивного відтворення культурного та інтелектуального потенціалу нації і, в особливості, працездатної політичної еліти. Зрозуміло, що ідею просування в ЄС не можна вважати такою стратегією, так як у даному державному утворенні вигода від членства у союзі отримують саме ті країни, які мають стратегічне бачення майбутнього. Існує низка країн, що перебуваючи в ЄС вже декілька років або й десятиліть, не зуміли зайняти гідне місце у економічній системі світу, забезпечити належний рівень добробуту власним громадянам.

Для продовження аналізу еволюції соціального управління в Україні необхідно розв'язати теоретичну проблему: що відбувається з суспільством, коли система соціального управління деградує, а її функції деформуються? На нашу думку, ця система не зникає повністю, продовжуючи функціонувати в інерційному режимі, однак, без свідомого керівництва на неї все більше починають впливати зовнішні та внутрішні тенденції, що не елімінуються кваліфікованим втручанням суб'єктів соціального управління. В результаті в суспільстві підсвідомо або в тій чи іншій мірі осмислено формується певний консенсус навколо нових ідей і тенденцій, що надходять до системи соціального управління ззовні і зсередини, соціум поступово організовується навколо них. Отже, еволюцію соціального управління в такому випадку можна звести до аналізу таких основних тенденцій, так як вони формують нові атрактори ССУ.

Функція осягання в Україні на протязі останніх двох десятиліть була реалізована досить суперечливо. Ми можемо назвати декілька основних причин її викривлення: 1) крах радянської ССУ і непродуктивне засвоєння напрацювань провідних країн у відповідній сфері; 2) перехід світового наукового співтовариства до постмодерністичного сприйняття теорії та практики соціального управління, в якому не існує істини в останній інстанції, лише набір інструментів, що може бути застосований успішно або, навпаки, невдало; 3) низький рівень теорії соціальних перетворень та СУ.

В той же час ми повинні зауважити, що руйнування ідеологічного диктату і демократизація наукової сфери України відкрили дорогу для широких можливостей вітчизняних вчених та управлінців-практиків до ознайомлення з досягненнями Заходу, появі яскравих та перспективних наукових теорій, концепцій. В рамках управлінської підсистеми, на жаль, не було створено гідної стратегії розвитку країни, хоча після досить тривалих коливань та драматичної політичної боротьби керівники держави зуміли взяти курс на зближення ЄС. Слабкість цілепокладання детермінувала серйозну атрофію функції моделювання, доказом чого виступає масштабна еміграція українців у розвинуті країни світу і навіть в Російську Федерацію. В даній ситуації можна констатувати, що прогнозування та соціальна інженерія знаходяться в глибокому занепаді. Система управління України являє собою яскравий приклад відсутності гідної стратегії розвитку країни, пригнічення функції стратегічного планування, що не

дозволило створити досяжний образ майбутнього, котрий став би притягальним орієнтиром для мільйонів українських громадян.

Баланс між управлінням соціальними процесами згори і процесами самоорганізації було порушено, що швидко принесло плоди в сфері соціальної практики. В загальноприйнятому розуміння термін «практика» означає цілеспрямовану діяльність суб'єкта суспільних відносин, яку він здійснює для досягнення певної мети, тобто можна ототожнити практику і діяльність. Практика в українському соціумі часів Незалежності, включала в себе складну системну організацію: реальне перетворення дійсності, спілкування людей в процесі і з приводу цього перетворення, сукупність норм і цінностей, які існують у вигляді образів свідомості і забезпечують цілеспрямований характер практичної діяльності. Фактично поведінковий акт кожного українця був реалізацією певного варіанту поведінки з числа можливостей, що існували в оточуючому його соціальному середовищі [180,с.97-100]. Законні засоби досягнення добробуту в умовах аномії українського соціуму для більшості громадян були відсутні.

Література

1. Смирнов Е. А. Социальное управление в условиях глобализации российской действительности: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук : спец. 09.00.11 «Социальная философия» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/sotsialnoe-upravlenie-v-usloviyakhglobalizatsiirossiiskoi-deistvitelnosti>.
2. Дремин В. Н. Преступность как социальная практика: институциональная теория криминализации общества / В. Н. Дремин. – Одеса: Юридична література, 2009. – 612 с.

СОЦИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ЮЖНОГО РЕГИОНА ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

Гайдаржи-Ковтун Т.Г., директор кооператива «РЕСУРСКОМПАНИ КУБЕЙ»
координатор Международного форума «Болгарское наследство», Болгария

Одесская область имеет мощнейший потенциал и перспективы для развития всех видов туризма. В целях развития туристической отрасли в Одесской области была принята «Программа развития туристическо-рекреационной курортной отрасли в Одесской области.» Эта программа дала возможность развить широко медицинский туризм, так как область богата прекрасными местами для укрепления здоровья. Уникальными объектами для экологического и этнографического туризма, интересными для туристов в Одесской области и вне её, являются Дунайский биосферный заповедник и Вилково, наша «украинская Венеция», экологический парк в с. Орловка «Картал» в Ренийском районе. Район Шабо - место с огромным потенциалом для развития винного туризма. Таковым объектом уже стала винодельня «Колонист» в с. Криничное Болградского района. В этом же районе традиционными становятся фестивали молодого вина, которые привлекают внимание не только местных жителей и жителей близлежащих районов, но и туристов соседних областей нашего государства и соседних стран: Молдовы, Румынии, Болгарии. Уже есть заявки и на участие, и на туристическое посещение из Испании и Венгрии. Уже очевидно, что эта туристическая ветвь будет расти и расширять свои границы. Болградский район—это один из самых южных регионов Украины, где проживают в мире и согласии множество

- 114.БОРЬБА С КОРРУПЦИЕЙ – НЕПРЕМЕННОЕ УСЛОВИЕ УКРЕПЛЕНИЯ
СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА 304
Ангелов Г.В., к.с.н., профессор, Шевченко Г.А., к.ф.н., доцент
Хеллаф Нор, аспирантка (Алжир)
- 115.ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ 305
Осадча І. А. ст. викл., Варрар Хуссам студент (Сирія)
- 116.ПАРТИЦИПАЦІЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ 307
Мордовець М. В., канд. політ. наук, ст. викл., ЛюВей, студент (Китай)
- 117.МОЛОДЬ У ФОКУСІ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ 310
Іванов Є. В. канд. істор. наук, доц., Сьонмез Кьокхан студент (Туреччина)
- 118.СОЦИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ЮЖНОГО РЕГИОНА
ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ 313
Гайдаржи-Ковтун Т.Г., директор кооператива «РЕСУРСКОМПАНИ
КУБЕЙ», координатор Международного форума «Болгарское наследство»
Болгария
119. КОНЦЕНТРАЦІЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО 314
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПЕРЕДУМОВИ, РИЗИКИ ТА НАСЛІДКИ
Купінець Л.Є., д.е.н., професор, Інститут проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАН України

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових
технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Підписано до друку 02.10.2018. Формат 60x84/16.

Папір офсетний.

Ум.друк.арк. 18,25.

Тираж 1000 екземплярів.

Видавництво «Студія «Печать»
м.Одеса, п-т Адміральський, 38, офіс № 8
www.pechat.od.ua